

دستورالعمل نحوه تعیین صلاحیت مهندسان پیشکسوت

در اجرای تبصره ۱ ماده ۱۱ آئین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و با توجه به اتمام مهلت دستورالعمل نحوه تعیین صلاحیت مهندسان پیشکسوت، ابلاغی به شماره ۴۰۰/۴۲۰/۴۳۴۷ مورخ ۸۵/۲/۹، این دستورالعمل با شرایط و ضوابط زیر، جهت اجرای مفاد آن ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱- شرایط اولیه متقاضیان و چگونگی تعیین صلاحیت:

- متقاضیان دارای مدرک کارشناسی مورخ ۶۳/۱۱/۲۸، کارشناسی ارشد مورخ ۶۴/۱۱/۲۸ یا دکتری مورخ ۶۵/۱۱/۲۸ و قبل از آن، در صورت موفقیت در مصاحبه حضوری (آزمون شفاهی) حسب نظر کمیته تخصصی دفتر امور مقررات ملی ساختمان در پایه‌های یک، دو و یا سه تعیین صلاحیت می‌گردند.

- متقاضیان دارای مدرک کارشناسی مورخ ۶۸/۱۱/۲۸، کارشناسی ارشد مورخ ۶۹/۱۱/۲۸ یا دکتری مورخ ۷۰/۱۱/۲۸ و قبل از آن، در صورت موفقیت در مصاحبه حضوری (آزمون شفاهی) حسب نظر کمیته تخصصی دفتر امور مقررات ملی ساختمان در پایه‌های دو و یا سه تعیین صلاحیت می‌گردند.

- متقاضیان دارای مدرک کارشناسی مورخ ۷۲/۱۱/۲۸، کارشناسی ارشد مورخ ۷۳/۱۱/۲۸ یا دکتری مورخ ۷۴/۱۱/۲۸ و قبل از آن، در صورت موفقیت در مصاحبه حضوری (آزمون شفاهی) حسب نظر کمیته تخصصی دفتر امور مقررات ملی ساختمان در پایه سه تعیین صلاحیت می‌گردند.

ماده ۲- برای متقاضیانی که پس از شرکت در جلسه مصاحبه حضوری موفق به اخذ پایه‌های دو یا سه می‌شوند، جهت ارتقاء به پایه‌های بالاتر، ضوابط ماده ۱۱ آئین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان حاکم خواهد بود و می‌بایست سابقه کار حرفه‌ای لازم را مطابق سنوات مندرج در ماده ۱۱ در پایه پائین‌تر کسب نمایند.

ماده ۳- متقاضیان می‌بایست گواهی اشتغال بکار و تجربه عملی و سابقه کار حرفه‌ای مطابق شرایط زیر به مدت حداقل ۳ سال برای پایه سه، ۷ سال برای پایه دو و ۱۲ سال برای پایه یک ارائه نمایند.

تبصره: سابقه کار حرفه‌ای متقاضی در صورتی معتبر شناخته خواهد شد که توسط واحدهای فنی وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی یا وابسته به دولت، شهرداریها، شخصیت‌های حقوقی شاغل در رشته‌های موضوع «قانون»، شرکت‌های ساختمانی یا مهندسان مشاور که دارای پروانه اشتغال بکار مهندسی «شخص حقوقی» می‌باشند و توسط «نظام مهندسی استان» تأیید و صادر شده باشد.

ماده ۴- به استناد مفاد تبصره یک ماده ۱۱ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان صرفاً متقاضیان دارای مدرک تحصیلی در رشته‌های اصلی موضوع ماده ۶ قانون یاد شده مشمول این دستورالعمل بوده و مجاز به شرکت در مصاحبه حضوری می‌باشند.

ماده ۵- سازمانهای مسکن و شهرسازی استانها موظفند سوابق کار حرفه‌ای، مواد آزمون و نحوه انجام مصاحبه متقاضیان را به تفکیک رشته‌های مختلف ضمن مطابقت با موارد مندرج به شرح پیوست این دستورالعمل مد نظر قرار داده، سپس نسبت به معرفی آنها اقدام نمایند.

ماده ۶- از هر متقاضی که یکبار در جلسه مصاحبه مردود شده باشد حداکثر یک بار دیگر با فاصله زمانی حداقل شش ماه جهت انجام مصاحبه حضوری دعوت به عمل خواهد آمد، لذا ضروری است سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اطلاعات کامل از نحوه انجام مصاحبه و شرایط آنرا به متقاضی اعلام نماید. برای متقاضیانی که در جلسه مصاحبه در پایه‌های سه و یا دو تعیین صلاحیت و پذیرفته می‌شوند این نتیجه قطعی بوده و نمی‌توانند مجدداً در جلسه مصاحبه شرکت نمایند. متقاضیانی که برای بار دوم نیز در جلسه مصاحبه مردود شوند می‌بایست جهت اخذ پروانه اشتغال بکار مهندسی در آزمونهای سراسری ورود به حرفه مهندسان شرکت نمایند.

ماده ۷- مدارک متقاضیان می‌بایست پس از بررسی و تطبیق دقیق آنها با ضوابط موجود و امضاء و مهر برابر با اصل مدارک موصوف توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان، از طریق و با تأیید سازمان مسکن و شهرسازی استان جهت اقدامات بعدی به دفتر امور مقررات ملی ساختمان ارسال گردد. بدیهی است به مدارکی که با شرایط مذکور تهیه، تنظیم و ارسال نگردد ترتیب اثر داده نخواهد شد.

ماده ۸- دفتر امور مقررات ملی ساختمان پس از بررسی مدارک ارسالی، نسبت به نوبت‌بندی و انجام امور مصاحبه بوسیله مؤسسه همکار اقدام و نتیجه را به سازمانهای مسکن و شهرسازی استانها اعلام خواهد نمود.

ماده ۹- در موارد سکوت یا ابهام، نظر دفتر امور مقررات ملی ساختمان به عنوان مرجع رسمی تفسیر و اظهار نظر این دستورالعمل، ملاک عمل می‌باشد.

ماده ۱۰- این دستورالعمل در ۱۰ ماده و یک تبصره و یک پیوست تدوین و ابلاغ گردیده و از تاریخ اول مهرماه ۱۳۸۹ لازم‌الاجرا می‌باشد. کلیه دستورالعمل‌های قبلی صادر شده در این خصوص، از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

پیوست دستورالعمل اجرایی نحوه تعیین صلاحیت مهندسان پیشکسوت

در اجرای ماده ۵ دستورالعمل نحوه تعیین صلاحیت مهندسان پیشکسوت، پیرامون نحوه انجام مصاحبه و درخواست سوابق کار حرفه‌ای مورد نظر به تفکیک رشته‌های مختلف، مواردی به شرح زیر ارائه می‌گردد. شایسته است ضمن اهتمام در بررسی سوابق و مدارک، موارد به نحو مقتضی به اطلاع متقاضیان برسد.

۱. نظر به اینکه بررسی و تأیید سوابق کار حرفه‌ای متقاضیان ابتدا باید توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان انجام گیرد، لذا شایسته است قبل از ارسال درخواست متقاضیان، مدارک تحصیلی (از حیث مرتبط و اصلی بودن) و سوابق کار حرفه‌ای ایشان (در بخش ساختمان) به دقت مورد بررسی قرار گیرد. دفتر امور مقررات ملی ساختمان از پذیرش درخواست‌هایی که بدون بررسی استان ارسال گردد، معذور است.

۲. با توجه به اینکه در سنوات گذشته برخی از متقاضیانی که در جلسات مصاحبه شرکت کرده‌اند، نسبت به مفاد بخشنامه‌های ابلاغی اظهار بی‌اطلاعی نموده‌اند، سازمان‌های استانی موظفند نسبت به تشریح مفاد دستورالعمل‌های ابلاغی برای متقاضیان و بررسی مدارک آنها اقدام نمایند، آنچه در این زمینه حائز اهمیت است، آشنایی با قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آیین‌نامه اجرایی و شیوه‌نامه‌های ابلاغی آن و مجموعه مباحث مقررات ملی ساختمان (مرتبط با هر رشته) و توان پاسخگویی به پرسشهای تخصصی می‌باشد. ضمناً نحوه انجام مصاحبه به تفکیک برای رشته‌های مذکور جهت آگاهی بیشتر و اطلاع‌رسانی به متقاضیان به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱-۲- رشته معماری: متقاضیان اخذ پروانه اشتغال بکار در این رشته لازم است چند نمونه از پروژه‌های طراحی را به همراه بخش‌هایی از نقشه‌های فاز ۲ این پروژه‌ها که نمایانگر نکات قابل توجه عملکرد ایشان باشد به همراه داشته باشند. در این زمینه همراه داشتن مدارک کامل‌تر به همراه تصاویری از پروژه‌ها مطلوب‌تر است. مواد تخصصی آزمون رشته معماری عبارتند از:

مباحث ۳، ۴، ۵۸، ۱۲۹، ۱۵، ۱۸، ۱۹ و ۲۰ مقررات ملی ساختمان، راهنمای صرفه‌جویی در مصرف انرژی، راهنمای جوش و اتصالات جوشی در ساختمانهای فولادی (بخش‌های نظارت و اجرا)، مصوبات شورای عالی شهرسازی و

معماری، طرح معماری، جزئیات اجرایی ساختمان و همچنین روشها و مسائل اجرایی، مسائل مکانیکی و برقی در ساختمان (برگرفته از متون مباحث سیزدهم، چهاردهم، شانزدهم و هفدهم مقررات ملی ساختمان).

۲-۲- رشته تأسیسات مکانیکی: متقاضیان اخذ پروانه اشتغال بکار در این رشته لازم است، حداقل یک مجموعه کامل از نقشه‌های تأسیسات مکانیکی یکی از پروژه‌هایی که در آن فعالیت داشته است را جهت بررسی به کمیته ارائه نمایند. مواد تخصصی آزمون رشته تأسیسات مکانیکی عبارتند از:

مباحث ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷ و ۱۹ مقررات ملی ساختمان و نشریه شماره ۱۲۸ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور سابق و مباحث فنی در طرح و اجرای تأسیسات مکانیکی از قبیل محاسبات بارهای سرمایی و گرمایی، انتخاب سیستم‌های تأسیسات گرمایی، تعویض هوا و تهویه مطبوع متناسب با شرایط طرح و اقلیم، سیستم‌های توزیع انرژی، توزیع هوا و انتخاب تجهیزات، سیستم‌های تأسیسات بهداشتی، سیستم‌های گاز رسانی و نصب وسایل گازسوز، سیستم‌های اطفای حریق، آشنایی با نرم‌افزارهای تخصصی و سایر موارد مرتبط می‌باشد.

۲-۳- رشته تأسیسات برقی: متقاضیان اخذ پروانه اشتغال بکار در این رشته لازم است، حداقل یک مجموعه کامل از نقشه‌های تأسیسات برقی یکی از پروژه‌هایی که در آن فعالیت داشته است را جهت بررسی به کمیته ارائه نمایند. مواد تخصصی آزمون رشته تأسیسات برقی عبارتند از:

مباحث ۱۲، ۱۳ (و راهنمای آن) و ۱۵ مقررات ملی ساختمان و مباحث فنی در طرح و اجرای تأسیسات برقی از قبیل محاسبات روشنایی، محاسبات کابل‌کشی، تابلوهای برق، طراحی سیستم‌های اعلام حریق، صوتی، آشنایی با نرم‌افزارهای تخصصی و سایر موارد مرتبط می‌باشد.

قابل توجه متقاضیان شرکت در آزمون رشته‌های تأسیسات مکانیکی و برقی: با توجه به اینکه پروانه اشتغال بکار مهندسی برای انجام فعالیت در بخش‌های مرتبط با صنعت ساختمان است، لذا منظور از سوابق کار حرفه‌ای، فعالیت در امور طراحی، نظارت و اجرای تأسیسات مکانیکی و یا برقی ساختمانها و مجتمع‌های مسکونی، اداری، تجاری، آموزشی و محوطه‌های آنها، هتل‌ها، بیمارستانها و درمانگاه‌ها، سالن‌های اجتماعات، کتابخانه‌ها، سالن‌های

ورزشی، بخش‌های تأسیسات کارخانجات و ساختمانهایی از این قبیل می‌باشد، لذا سوابق حرفه‌ای مهندسانی که صرفاً در بخش‌هایی از قبیل نیروگاه‌های برق، سدها، شبکه‌های انتقال نیرو، مخابرات و یا نصب قطعات کارخانجات و یا صنایع همچون شبکه‌های آب و فاضلاب شهری و موارد مشابه و غیر مرتبط با ساختمان، شاغل بوده و تجربه کاری در زمینه‌های فوق‌الاشعار نداشته‌اند مورد بررسی قرار نمی‌گیرد.

۲-۴ - رشته عمران (نظارت): نحوه انجام مصاحبه شامل بررسی سوابق کار حرفه‌ای ارائه شده توسط متقاضی و انجام پرسش و پاسخ از مسائل فنی پروژه‌هایی که متقاضی در آنها فعالیت داشته و همچنین سئوالات عمومی در خصوص مسائل پی و پی‌سازی و سازه نگهبان، اجرای سازه‌های بتنی و تکنولوژی بتن، اجرای سازه‌های فلزی و تکنولوژی جوش و پیچ و مصالح ساختمانی می‌باشد. ضمناً سوابق تألیف یا ترجمه کتاب فنی و تدریس و راه‌اندازی دوره‌های آموزشی نیز دارای امتیاز می‌باشد. مواد تخصصی آزمون عبارتند از:

مباحث ۵، ۶، ۸۷، ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲ مقررات ملی ساختمان، بانضمام راهنمای جوش و اتصالات جوشی در ساختمانهای فولادی (بخش‌های نظارت و اجرا)، راهنمای قالب‌بندی ساختمانهای بتن آرمه، تحلیل سازه‌ها و طراحی سازه‌های فولادی و بتنی (در حد اطلاعات دانشگاهی و کلی)، روش‌ها و جزئیات اجرایی ساختمان، تکنولوژی بتن (مطابق سر فصلهای رسمی دانشگاهی)

۲-۵ - رشته عمران (محاسبات): متقاضیان ضروری است جهت شرکت در جلسه مصاحبه مدارک حداقل ۲ پروژه ساختمانی شاخص را که محاسبات آن توسط متقاضی انجام شده و تسلط کامل دارند، (ترجیحاً یک پروژه بتنی و یک پروژه فولادی) شامل دفترچه و نقشه‌های محاسباتی و نقشه‌های معماری بطور کامل و همچنین نتایج آزمایشات مکانیک خاک در صورت موجود بودن به کمیته ارائه نمایند. مواد تخصصی آزمون عبارتند از:

مباحث ۶، ۷، ۸، ۹ و ۱۰ مقررات ملی ساختمان بانضمام اصول و مبانی بارگذاری ساختمان، اصول و مبانی تحلیل سازه‌ها (در حد سرفصل‌های رسمی دانشگاهی، اصول و مبانی مکانیک خاک و مهندسی پی، اصول و مبانی طراحی

و اجرای ساختمانها با مصالح بنایی، اصول و مبانی طراحی و اجرای ساختمانهای بتنی، اصول و مبانی طراحی و اجرای ساختمانهای فولادی، آشنایی با نرم افزارهای تخصصی و سایر موارد مرتبط .

۶-۲- رشته شهرسازی: مواد تخصصی آزمون این رشته عبارتند از:

مباحث چهارم و بیستم مقررات ملی ساختمان، حقوق، قوانین، مقررات و آیین نامه های مربوط به شهرسازی کشور (نظیر قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن به وزارت مسکن و شهرسازی، قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، قانون شهرداریها، آیین نامه بررسی و تصویب انواع طرحها از سطح ملی تا محلی، مباحث عمومی حقوق شهری و مشابه)، مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، اصول و مبانی برنامه ریزی و طراحی شهری، روشها و شیوه های برنامه ریزی و طراحی شهری، مسائل شهرسازی ایران اعم از برنامه ریزی شهری و طراحی شهری، اطلاعات تکنیکی لازم در زمینه انواع طرحها و برنامه های شهرسازی ایران از سطح ملی تا محلی شامل طرح های آمایش، کالبد ملی، منطقه ای، ناحیه ای و محلی: هادی، جامع، ساختاری-تفصیلی، آماده سازی، شهرک سازی، شهرهای جدید، طراحی شهری، نوسازی و بهسازی، توانمند سازی، طراحی تفکیک اراضی شهری، انطباق کاربری اراضی شهری، طراحی انطباق شهری ساختمانها و نظایر آن.

۷-۲- رشته نقشه برداری: مواد تخصصی آزمون این رشته عبارتند از:

مبحث دوازدهم مقررات ملی ساختمان، دستورالعمل های تپ نقشه برداری (نشریه شماره ۱۱۹ و ۹۵ سازمان مدیریت و برنامه ریزی، متره و برآورد کارهای نقشه برداری، نقشه برداری عمومی (در حد اطلاعات دانشگاهی)، کاربرد روشها و دستگاه های نقشه برداری در ساختمان سازی و شهرسازی، کاربرد عکس های هوایی و اطلاعات ماهواره ای در صنعت ساختمان سازی، تعیین موقعیت املاک، گرایشهای میکروژئودزی (جهت رفتار سنجی و کنترل سازه های سنگین)، فتوگرامتری کاربردی، هیدروگرافی سیستم های اطلاعات جغرافیایی (GIS, LIS) (در حد کاربردی).

۸-۲- رشته ترافیک: مواد تخصصی آزمون این رشته عبارتند از:

آیین‌نامه طراحی راه‌های شهری، مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری، اطلاعات لازم در مورد مطالعات ترابری و طرح‌های ساماندهی ترافیک، طراحی جزئیات فنی و مهندسی معابر و تقاطع‌ها.

وزارت مسکن و شهرسازی
دفتر امور مقررات ملی ساختمان